

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I N F O R M A C I J A

O SEKTORU LIZINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

30.09.2012. GODINE

Sarajevo, novembar 2012. godine

1. UVOD.....	3
2. UČESNICI NA TRŽIŠTU.....	4
2.1. Broj lizing društava.....	5
2.2. Vlasnička struktura.....	5
2.3. Broj zaposlenih u lizing društvima.....	5
3. STRUKTURA BILANSA STANJA.....	6
3.1. Struktura aktive.....	6
3.2. Kvalitet aktive.....	8
3.3. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga.....	10
3.4. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora.....	11
3.5. Struktura pasive.....	12
4. FINANSIJSKI REZULTAT POSLOVANJA.....	13
5. PONDERISANE NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE.....	14
6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	15
7. PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA.....	17
8. PRILOZI.....	19
Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima.....	19
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava.....	20
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava.....	21
Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing društava.....	21
Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja.....	22
Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha.....	23
Prilog 7. Rangiranje bilansne sume.....	24

1. UVOD

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu: Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor lizing društava, sačinila je Informaciju o sektoru lizinga u Federaciji BiH na dan 30.09.2012. godine na osnovu analize regulatornih izvještaja o poslovanju koje su lizing društva dostavila Agenciji (posredni-off site nadzor) i podacima kojima raspolaže konstatovanim u kontrolama na licu mjesta (neposredni-on site nadzor).

Poslovanje lizing društava u Federaciji BiH je regulisano Zakonom o lizingu koji je stupio na snagu 03.01.2009. godine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj: 85/08 i 39/09). Zakonom su definirani uslovi za osnivanje, poslovanje i prestanak rada lizing društava, prava i obaveze subjekata u poslovima lizinga, upravljanje rizicima, finansijsko izvještavanje i nadzor nad poslovanjem lizing društava.

Nadzor nad lizing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licence za rad lizing društvima od strane Agencije sa ciljem stalnog praćenja poslovanja i finansijskog stanja svakog pojedinačnog lizing društva i sektora lizinga u Federaciji BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja lizing društava s važećim propisima, te analiziranjem i provjerama finansijskih izvještaja lizing društava.

U toku 2011. i 2012. godine ekonomski trendovi u okruženju negativno utiču na domaću ekonomiju kroz prelijevanje dužničke krize iz eurozone i iz regiona. Navedeno uzrokuje trend slabljenja domaće potražnje koji je prisutan od 2010. godine koji je usporio i poslovne aktivnosti lizing društava.

Bilansna suma sektora lizinga na dan 30.09.2012. godine iznosila je 707.488 hiljada KM, što je za 7% ili za 54.232 hiljade KM manje u odnosu na 31.12.2011. godine.

Ukoliko se uporede pojedinačne bilansne sume lizing društava sa 31.12.2011. godine, dolazi se do zaključka da je kod dva lizing društva evidentan porast bilansne sume u ukupnom iznosu od 11.521 hiljadu KM, dok je kod pet društava evidentiran pad bilansne sume u ukupnom iznosu od 65.753 hiljade KM.

U periodu od 01.01. do 30.09.2012. godine na razini djelatnosti lizinga u Federaciji BiH kao rezultat poslovanja ostvaren je gubitak u iznosu od 21.237 hiljada KM. Tri lizing društva su iskazala negativan finansijski rezultat u iznosu od 24.525 hiljada KM, dok su preostala četiri lizing društva iskazala pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 3.288 hiljada KM.

Neposredni nadzor nad poslovanjem lizing društava provode ovlaštena lica Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontrolisanim lizing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja poslovanja, zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

Nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom lizing društava u periodu od 01.01 do 30.09.2012. godine odnosile su se uglavnom na nepridržavanje odredbi Zakona o lizingu i na temelju istog donesenih propisa, neadekvatno računovodstveno vrednovanje bilansnih pozicija društava i nerealno iskazivanje prihoda, neadekvatne politike i procedure kojima se definiraju osnovni rizici u poslovanju lizing društva (kreditni rizik, rizik likvidnosti, operativni, tržišni, rizik koncentracije i drugi rizici) i način upravljanja rizicima, neadekvatno postojanje i djelovanja sistema internih kontrola, poslovne aktivnosti koje nisu u skladu sa odredbama člana 5. i 7. Zakona o lizingu, nejasno i jednostrano definirane ugovorne odredbe po osnovu uslova promjene promjenjive kamatne stope i nepoštivanje ugovornih odredbi od strane lizing društava po navedenom osnovu, kao i dostava neadekvatnih podataka u Centralni registar kredita kod Centralne banke BiH.

Od drugog kvartala 2012. godine Sektor vrši kontrolu postupanja po Odluci o uslovima i načinu postupanja lizing društva po prigovoru korisnika lizing usluga u cilju zaštite prava i interesa korisnika lizinga.

Nepovoljna kretanja u realnom sektoru u BiH negativno su uticala i na djelatnost lizinga u Federaciji BiH, koja je tokom 2012. godine obilježena usporavanjem obima poslovanja, što je uvjetovano smanjenjem lične i investicijske potrošnje (ulaganja), te problemima u naplati potraživanja. Djelatnost lizinga u Federaciji BiH bilježi smanjenje volumena poslovanja (posmatrano po broju i vrijednosti novozaključenih ugovora).

Shodno činjenici da su lizing društva u Federaciji BiH orijentisana uglavnom na pravna lica (87% potraživanja po finansijskom lizingu se odnosi na pravna lica), može se konstatovati da su kretanja u sektoru lizinga u toku 2012. godine odraz makroekonomskih pokazatelja u BiH.

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji u BiH

Pokazatelji	2010. godina	2011. godina	30.09.2012. godina
BDP (MLRD KM)	24,58	25,95	26,80 projekcija
Realna stopa rasta (%)	0,70%	1,60%	0,60%
Prosječna inflacija na godišnjem nivou (%)	2,10%	3,70%	2,30%
Stopa nezaposlenosti u BiH	27,20%	27,60%	28%

* Podaci preuzeti od CBBiH

Pored navedenih makroekonomskih pokazatelja, nivo industrijske proizvodnje na nivou BiH u prvih devet mjeseci tekuće godine je manji za 5,6% u odnosu na isti period prethodne godine (Podaci preuzeti od CBBiH).

2. UČESNICI NA TRŽIŠTU

2.1. Broj lizing društava

Sedam lizing društava registrovanih u Federaciji BiH obavlja poslove lizinga u 21 podružnici, od kojih se 17 podružnica nalazi u Federaciji BiH i 4 podružnice u Republici Srpskoj. Dozvolu za obavljanje poslova lizinga posjeduju sljedeća lizing društva:

1. ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo,
2. Euroleasing d.d. Mostar,
3. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
4. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. S-Leasing d.o.o. Sarajevo,
6. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i
7. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

Društvo Hypo-Alpe-Adria Leasing d.o.o. Banja Luka registrovano u Republici Srpskoj svoje poslovne aktivnosti na području Federacije BiH obavlja putem četiri registrovane podružnice (Sarajevo, Tuzla, Mostar i Vitez).

U toku trećeg kvartala 2012. godine lizing društva na teritoriji Federacije BiH su zatvorila 7 podružnica iz razloga smanjenog obima poslovanja (ASA Aleasing d.o.o Sarajevo je zatvorilo podružnice Bihać, Mostar i Banja Luka, dok je Euroleasing d.d. Mostar zatvorilo podružnice Livno, Tuzlu, Ljubuški i Sarajevo koje su u prethodnim periodima formalno egzistirale, bez poslovnih aktivnosti i uposlenika).

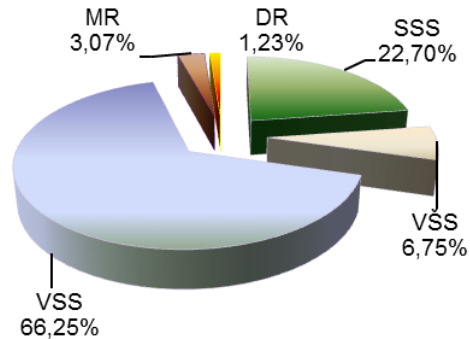
2.2. Vlasnička struktura

Od ukupno sedam lizing društava, tri lizing društva se nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih matičnih kuća, tri lizing društva se nalaze u većinskom vlasništvu svojih nerezidentnih matičnih kuća i/ili domaćih banaka osnovanih stranim kapitalom, a jedno lizing društvo se nalazi u većinskom vlasništvu rezidenta. Detaljni podaci o pregledu vlasničke strukture lizing društava dati su u Prilogu 2. Informacije.

2.3. Broj zaposlenih u lizing društvima

U sektoru lizinga ukupan broj zaposlenih na dan 30.09.2012. godine iznosio je 163, što je za 6% ili 10 zaposlenika manje u odnosu na 30.06.2012. godine. Treba napomenuti da je pored navedenog broja zaposlenih u lizing društvima angažovano još 34 radnika putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju.

Grafikon 1. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u sektoru lizinga

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 30.09.2012. godine na nivou sektora lizinga na svakog zaposlenog se odnosi 4.340 hiljada KM aktive (30.06.2012. godine – 4.123 hiljade KM po zaposlenom). Istovremeno, na dan 30.09.2012. godine, u sektoru mikrokreditnih organizacija i fondacija ovaj pokazatelj je iznosio 325 hiljada KM aktive po zaposlenom, a u sektoru bankarstva 2.073 hiljade KM po zaposlenom.

3. STRUKTURA BILANSA STANJA

3.1. Struktura aktive

Ukupna bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 30.09.2012. godine je iznosila 707.488 hiljada KM, što je za 54.232 hiljade KM ili 7,12% manje u odnosu na 31.12.2011. godine. Pojedinačno posmatrano, dva lizing društava su imala porast bilansne sume u odnosu na 31.12.2012. godine u iznosu od 11.521 hiljadu KM.

U strukturi ukupne aktive lizing društava najznačajnije učešće su imala neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga koja iznose 444.402 hiljade KM ili 62,81% od ukupne aktive sektora lizinga.

U poređenju sa 31.12.2011. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga su manja za 56.224 hiljade KM ili 11,23%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga manja za 59.356 hiljada KM ili 9,69%. Na dva najveća lizing društva (posmatrano po veličini aktive) odnosi se 55,50% ukupne aktive lizing društava.

Neto potraživanja po osnovu zajma su na dan 30.09.2012. godine iznosila 119.005 hiljada KM ili 16,82% od iznosa ukupne aktive sektora lizinga.

U odnosu na 31.12.2011. godine, neto potraživanja po osnovu zajma su povećana za 3.720 hiljada KM ili 3,23% uslijed neadekvatne klasifikacije potraživanja od strane jednog lizing društva u prethodnim izvještajnim periodima. Navedeno je konstatovano obimnom kontrolom

poslovanja lizing društva izvršenom od strane zaposlenika Agencije, nakon čega je izdat nalog za korekciju i adekvatnu klasifikaciju navedenih potraživanja.

Od ukupnog iznosa potraživanja po osnovu zajmova na dan 30.09.2012. godine, 78.477 hiljada KM ili 65,94% se odnosi na zajmove odobrene od strane dva lizing društva supsidijarnim ili povezanim pravnim licima sa ciljem finansiranja značajnih investicionih projekata. Zajmovi su odobreni prije stupanja na snagu Zakona o lizingu. U strukturi ukupne aktive, zajmovi će ostati u bilansima lizing društava dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su isti odobreni.

Iskazano stanje bilansne pozicije novac i novčani ekvivalenti na dan 30.09.2012. godine je iznosilo 15.677 hiljada KM, što je za 14.160 hiljada KM ili 47,46% manje u odnosu na 31.12.2011. godine. Navedena pozicija je sa krajem prethodne poslovne godine imala značajnu vrijednost iz razloga dokapitalizacije jednog lizing društva neposredno pred kraj prethodne poslovne godine.

Učešće navedene pozicije u ukupnoj aktivi se smanjilo sa 3,92%, koliko je iznosilo na kraju 2011. godine, na 2,22% koliko je iznosilo na 30.09.2012. godine.

Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 30.09.2012. godine je iznosila 31.483 hiljade KM i za 2.850 hiljada KM ili 8,30% je manja u odnosu na 31.12.2011. godine. Pojedinačno posmatrano, dva lizing društva su imala porast neto vrijednosti osnovnih sredstava u operativnom lizingu u iznosu od 64 hiljade KM u odnosu na prethodni izvještajni period.

U Tabeli 2. Informacije prikazani su podaci neto bilansnih pozicija aktive po izvještajnim periodima.

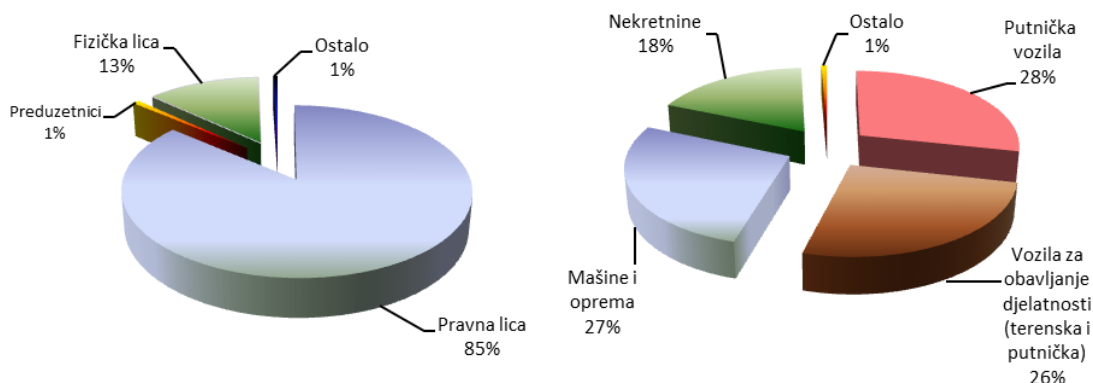
Tabela 2. Struktura neto bilansnih pozicija aktive

(000 KM)

Bilansne pozicije	31.12.2011	% učešće u aktivi	30.9.2012	% učešće u aktivi	30.09.2012/ 31.12.2011
Finansijski lizing	500.626	66%	444.402	63%	-11%
Operativni lizing	34.333	5%	31.483	4%	-8%
Zajam	123.994	16%	119.005	17%	-3%
Ostala aktiva	102.766	13%	112.598	16%	9%
Ukupna aktiva	761.719	100%	707.488	100%	-7%

U strukturi potraživanja prema korisniku lizinga i predmetu lizinga nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode.

Grafikon 2. Struktura potraživanja po osnovu finansijskog lizinga prema predmetu i korisniku lizinga na dan 30.09.2012. godine

U strukturi bilansne sume finansijskog sektora koji nadzire Agencija, na sektor lizinga se odnosi 4,39% od ukupne bilansne sume, dok se na bankarski sektor odnosi 92,49% i 3,12% na mikrokreditni sektor.

3.2. Kvalitet aktive

U skladu sa izvještajima lizing društava, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 30.09.2012. godine iskazane su u iznosu od 27.185 hiljada KM, što predstavlja povećanje za 5.287 hiljada KM ili 24,14% u odnosu na 31.12.2011. godine. Pojedinačno posmatrano, 4.064 hiljade KM ili 76,87% od ukupnog povećanja navedene pozicije se odnosi na povećanje rezervi za gubitke od strane dva lizing društva.

U strukturi formiranih rezervi za gubitke po ugovorima finansijskog lizinga, 23.915 hiljada KM ili 87,97 % se odnosi na rezerve za gubitke formirane po osnovu potraživanja od čijeg je dospjeća proteklo preko 180 dana. U poređenju sa 31.12.2011. godine, najznačajnije povećanje formiranih rezervi za gubitke je iskazano u kategoriji potraživanja od čijeg je dospjeća proteklo preko 180 dana u iznosu od 8.738 hiljada KM ili 57,57%, što ukazuje na značajno pogoršanje kvaliteta aktive koja se odnosi na potraživanja po finansijskom lizingu.

Rezerve za zajmove na dan 30.09.2012. godine su iznosile 5.806 hiljada KM i smanjene su za 2.903 hiljade KM ili 33,33% u odnosu na 31.12.2011. godine, kada su rezerve za zajmove iznosile 8.709 hiljada KM. Razlog značajnog smanjenja rezervi za gubitke po zajmovima na 30.09.2012. godine u odnosu na 31.12.2011. godine su otpisi nenaplaćenih potraživanja i restrukturiranje (reprogramiranje) potraživanja koja su u prethodnom periodu bila u značajnom broju dana kašnjenja. Od ukupnog iznosa formiranih rezervi za zajmove, 4.237 hiljada KM ili 72,98% se odnosi na rezerve formirane od strane jednog lizing društva.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po finansijskom lizingu i zajmu na dan 30.09.2012. godine je iznosio 52.206 hiljada KM i veći je za 18.284 hiljade KM ili 53,90% u odnosu na 31.12.2011.

godine. Od ukupno iskazanog iznosa otpisanih potraživanja, 26.843 hiljade KM ili 51,42% se odnosi na otpise formirane od strane jednog lizing društva. Uvidom u strukturu otpisanih potraživanja konstatovano je da je toku 2012. godine (do 30.09.2012. godine) vanbilansno evidentirano novih potraživanja u iznosu od 20.232 hiljade KM, od čega se 15.910 hiljada KM ili 78,64% odnosi na otpise formirane od strane jednog lizing društva. Posmatrano u istom periodu, po osnovu naplate vanbilansnih potraživanja je evidentiran iznos od 1.948 hiljada KM.

Iskazano stanje tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga na dan 30.09.2012. godine, a koji su izuzeti uslijed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga ili istekom ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta lizinga nakon isteka lizing ugovora, iznosilo je 30.012 hiljada KM, što je za 2.773 hiljade KM ili 8,46% manje u odnosu na stanje iskazano na dan 30.06.2012. godine. Od navedenog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta lizinga, 22.137 hiljada KM ili 73,76% se odnosi na nekretnine (poslovni objekti) po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga. Ukupan iznos navedene pozicije se odnosi na tri lizing društva, od čega se 57,14% ili 12.651 hiljadu KM odnosi na vrijednost izuzetih nekretnina jednog lizing društva.

Na dan 30.09.2012. godine, na evidenciji izuzetih (prijevremena vraćenih) predmeta lizinga ili predmeta lizinga koji su vraćeni redovnim istekom lizing ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta lizinga je iskazano ukupno 136 predmeta lizinga, od čega se 87 predmeta ili 63,97% odnosi na putnička i vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička).

Tabela 3. Broj i vrijednost izuzetih predmeta lizinga

(000 KM)

Redni broj	VRSTA PREDMETA LIZINGA	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost predmeta lizinga
1.	Putnička vozila	46	785
2.	Vozila za obavljanje djelatnosti	41	978
3.	Mašine i oprema	32	6.109
4.	Nekretnine	16	22.137
5.	Šinska vozila, plovni i vazduhoplovni objekti	1	3
6.	Aparati za domaćinstvo	0	0
7.	Ostalo	0	0
Ukupno		136	30.012

Pojedinačno posmatrano, 25.714 hiljada KM ili 85,68% vrijednosti predmeta lizinga koji su u posjedu lizing društava se odnosi na dva lizing društva.

Lizing društva izuzete predmete lizinga ponovno finansiraju novim korisnicima lizinga ili prodaju zainteresovanim kupcima u skladu sa interno definiranom procedurom.

3.3. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga u periodu od 01.01. do 30.09.2012. godine je iznosila 158.269 hiljada KM i za 45.616 hiljada KM ili 22,37% je manja u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano u istom periodu, broj novozaključenih ugovora je iznosio 4.192, što je za 15,43% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Prosječna vrijednost ugovora u navedenom periodu 2012. godine je iznosila 38 hiljada KM i manja je u odnosu na prosječnu vrijednost ugovora u istom periodu prošle godine kada je iznosila 43 hiljade KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora, 147.667 hiljada KM se odnosi na ugovore finansijskog lizinga sa prosječnom (ponderisanom) nominalnom kamatnom stopom 7,51% i ponderisanom efektivnom kamatnom stopom 10,20%.

U Tabeli 4. Informacije je iskazana uporedna struktura iznosa finansiranja po predmetu lizinga i vrsti ugovora.

Tabela 4. Struktura iznosa finansiranja po predmetu lizinga za tri kvartala 2011. i 2012. godine

(000 KM)

	01.01.-30.09.2011. godine			01.01.-30.09.2012. godine		
	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO
Vozila	124.973	14.660	139.633	105.704	9.812	115.516
Oprema	43.717	1.007	44.724	36.332	790	37.122
Nekretnine	19.528	0	19.528	5.631	0	5.631
UKUPNO	188.218	15.667	203.885	147.667	10.602	158.269

U iznose finansiranja ostvarene u periodu od 01.01. do 30.09.2012. godine uključen je iznos finansiranja koje je ostvarilo lizing društvo sa sjedištem u Republici Srpskoj putem poslovnica na području Federacije BiH. Navedeno društvo je veći dio poslovnih aktivnosti ostvarilo u Federaciji BiH.

U strukturi novih plasmana prema vrsti korisnika lizinga dominiraju plasmani prema pravnim licima (87% od ukupnog iznosa finansiranja). Kao jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Novi plasmani po finansijskom i operativnom lizingu u trećem kvartalu 2012. godine su iznosili 54.099 hiljada KM i odnose se na 1.332 aktivirana ugovora. U odnosu na isti period prethodne poslovne godine navedeni iznos finansiranja je manji za 17.036 hiljada KM ili 23,95%, dok je broj novozaključenih ugovora manji za 121 ili 8,33%. U poređenju sa realizacijom iz prethodnog

kvartala 2012. godine, ukupan iznos finansiranja u trećem kvartalu je manji je za 9.524 hiljade KM ili 14,97%.

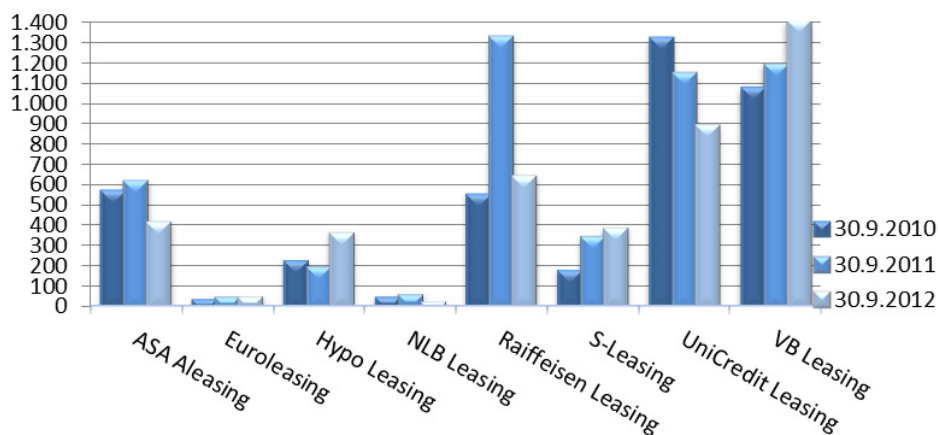
Analizom lizing tržišta zemalja u okruženju konstatovano je da većina zemalja izmjenom porezne zakonske regulative oslobodila lizing društva obaveze obračuna PDV-a na kamatu po ugovorima finansijskog lizinga, što je uzrokovalo pozitivne efekte na finansiranje fizičkih lica putem lizinga, kao i povećanje poreznih obaveza uslijed povećanog prometa novih predmeta lizinga.

Udruženje društava za lizing u BiH je također pokrenulo inicijativu za oslobađanje lizing društava obaveze obračuna PDV-a na kamatu po ugovorima finansijskog lizinga.

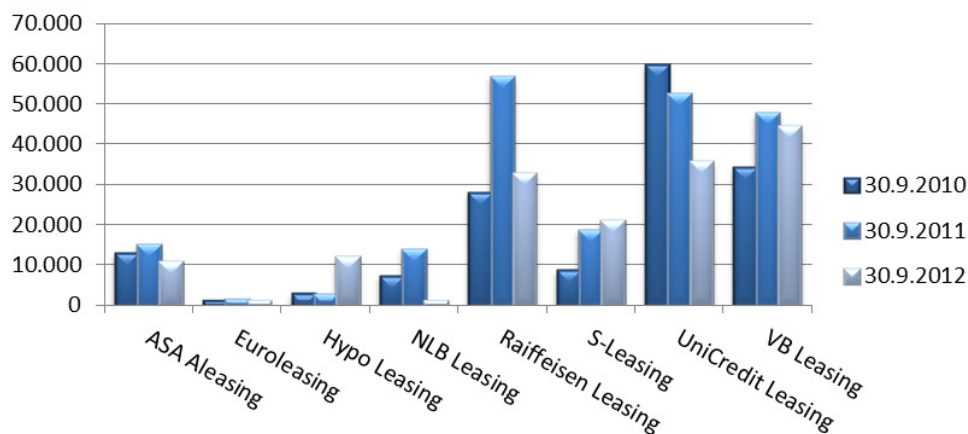
3.4. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora

Smanjenje privrednih aktivnosti u toku 2012. godine dovelo je do pada investicija i potrošnje uopće, što je uticalo na smanjenje poslovnih aktivnosti lizing društava.

Grafikon 3. Tržišno učešće prema broju ugovora

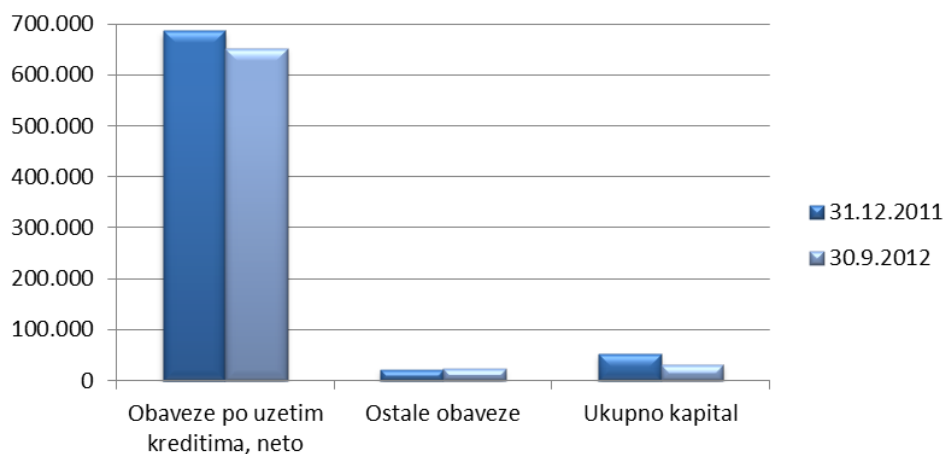
Grafikon 4. Tržišno učešće prema volumenu (u 000 KM)

3.5. Struktura pasive

Na dan 30.09.2012. godine nije došlo do značajnih izmjena u strukturi pasive u odnosu na prethodne izvještajne periode. Obaveze po uzetim kreditima i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive, 92% iznosa ukupne pasive.

Grafikon 5. Struktura pasive – uporedni podaci (000 KM)

Ukupne obaveze po kreditima na dan 30.09.2012. godine iznose 652.064 hiljade KM i smanjene su za 34.602 hiljade KM ili 5,04% u odnosu na 31.12.2011. godine. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 606.981 hiljadu KM ili 93% se odnosi na dugoročne obaveze.

U strukturi izvora finansiranja, 57% se odnosi na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka, dok se 20% odnosi na zaduženja od osnivača, a 23% odnosi na zaduženja od evropskih i domaćih razvojnih banaka (EIB, EBRD, CEDB i DEG). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih preduzeća, a osigurana su bankarskim garancijama izdatim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa koju lizing društva plaćaju na izvore sredstava u periodu od 01.01. do 30.09.2012. godine je 3,83% na godišnjem nivou (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u posmatranom periodu).

Ukupni kapital lizing društava je na dan 30.09.2012. godine iznosio 31.931 hiljadu KM. U poređenju sa 31.12.2011. godine, navedena pozicija je manja za 21.090 hiljada KM ili 39,78%, što je uzrokovano činjenicom da je sektor ostvario gubitak.

Pojedinačno posmatrano, dva lizing Društva su na 30.09.2012. godine iskazala iznos ukupnog kapitala manji od minimalnog iznosa propisanog Zakonom o lizingu.

Vlasnici društava kod kojih je ukupan kapital manji od iznosa propisanog Zakonom o lizingu su pokrenuli aktivnosti na dokapitalizaciji, a u cilju nastavka poslovanja istih.

Početkom četvrtog kvartala je po osnovu odluke osnivača izvršena dokapitalizacija jednog lizing društva, čime je kapital pomenutog društva iznad iznosa propisanog Zakonom o lizingu, dok se

dokapitalizacija drugog lizing društva očekuje do kraja 2012. godine. Provedbom procesa dokapitalizacije iznos pozicije ukupnog kapitala sektora će se vratiti na nivo iskazan na kraju prethodne poslovne godine.

4. FINANSIJSKI REZULTAT POSLOVANJA

Na nivou sektora lizinga u periodu od 01.01.2012. do 30.09.2012. godine ostvaren je gubitak u iznosu od 21.237 hiljada KM. U istom periodu prethodne poslovne godine na nivou sektora ostvarena je dobit u iznosu od 520 hiljada KM.

Pojedinačno posmatrano, dobit su ostvarila četiri lizing društva u iznosu od 3.288 hiljada KM, dok su gubitak iskazala tri lizing društva u iznosu od 24.525 hiljada KM, od čega se 22.396 hiljada KM ili 91,32% odnosi na dva lizing društva. Jedno od dva navedena društva i sa prethodnim izvještajnim periodom ostvarilo je gubitak veći od iznosa ukupnog kapitala. Poslovanje navedenog društva je pod posebnom pažnjom Agencije i u toku četvrtog kvartala vlasnik navedenog društva je izvršio uplatu kapitala, što će već u narednom izvještajnom periodu uticati na poboljšanje finansijskih pokazatelja sektora lizinga u cjelini.

Najznačajniju kategoriju prihoda lizing društava predstavlja prihod od kamata koji je na dan 30.09.2012. godine iznosio 34.889 hiljada KM. Navedena pozicija je za 1.813 hiljada KM ili 4,94% manja u odnosu na isti period prethodne godine. Ukoliko se posmatraju pojedinačne pozicije prihoda od kamata, pozicija prihoda po osnovu kamata iz finansijskog lizinga je iznosila 25.927 hiljada KM i za 2.329 ili 8,24% je manja u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Pozicija ostalih prihoda po kamati je povećana u odnosu na isti period prethodne godine za 516 hiljada KM ili 6,11%.

Rashodi po osnovu kamata su iznosili 19.249 hiljada KM, što je na nivou istog perioda prethodne godine.

Ukupan neto prihod od kamata iskazan za period od 01.01. do 30.09.2012. godine je iznosio 15.640 hiljada KM, što predstavlja smanjenje od 1.752 hiljade KM ili 10,07% u odnosu na isti period 2011. godine.

U okviru kategorije rashoda u periodu od 01.01. do 30.09.2012. godine, najznačajnije učešće su imali troškovi rezervi za gubitke koji su iznosili 37.957 hiljada KM ili 40,70% od ukupno ostvarenih troškova. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, troškovi rezervi su veći za 18.866 hiljada KM ili 98,82%, od čega se 16.276 hiljada KM ili 86,27% odnosi na povećanje rezervi za gubitke iskazanih od strane jednog lizing društva.

U strukturi ukupno iskazanih troškova rezervi za gubitke, na troškove rezervi po finansijskom lizingu se odnosi 22.345 hiljada KM ili 58,87%, dok se 15.612 hiljada ili 41,13% odnosi na troškove rezervi za zajmove.

5. PONDERISANE NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o lizingu izraženu na godišnjem nivou i iskazuje se u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o finansijskom lizingu.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u toku trećeg kvartala 2012. godine je 7,48%, a efektivna kamatna stopa je 10,19% na godišnjem nivou.

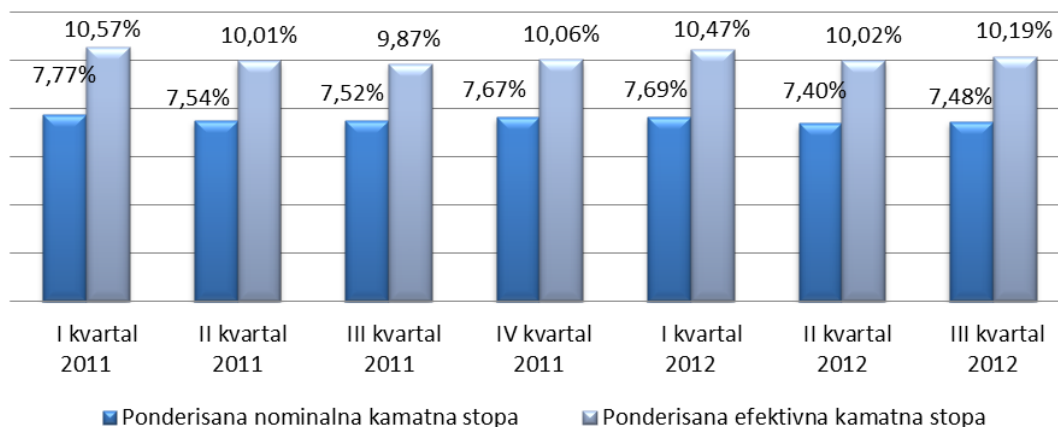
U Tabeli 5. Informacije iskazani su podaci o iznosu finansiranja, nominalnoj i efektivnoj kamatnoj stopi za ugovore finansijskog lizinga zaključene u toku trećeg kvartala 2012. godine.

Tabela 5. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u toku trećeg kvartala 2012. godine

Redni broj	OPIS	Iznos finansiranja u (000) KM	Ponderisana nominalna kamatna stopa	Ponderisana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	3.630	5,76%	9,49%
a.	putnička vozila	2.100	5,98%	10,88%
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	104	7,63%	13,89%
c.	mašine i oprema	1.426	5,30%	7,13%
d.	nekretnine	0	0,00%	0,00%
e.	šinska vozila, plovni i zrakoplovni objekti	0	0,00%	0,00%
f.	aparati za domaćinstvo	0	0,00%	0,00%
g.	ostalo	0	0,00%	0,00%
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	3.630	5,76%	9,49%
a.	pravna lica	3.507	5,72%	9,39%
b.	poduzetnici	0	0,00%	0,00%
c.	fizička lica	122	7,06%	12,48%
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	47.951	7,61%	10,25%
a.	putnička vozila	17.209	7,85%	10,87%
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	17.244	7,30%	9,84%
c.	mašine i oprema	10.968	7,58%	10,29%
d.	nekretnine	2.530	8,03%	8,42%
e.	šinska vozila, plovni i zrakoplovni objekti	0	0,00%	0,00%
f.	aparati za domaćinstvo	0	0,00%	0,00%
g.	ostalo	0	0,00%	0,00%
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	47.951	7,61%	10,25%
a.	pravna lica	41.987	7,52%	10,07%
b.	poduzetnici	203	8,93%	12,85%
c.	fizička lica	5.760	8,15%	11,42%
	UKUPNO	51.580	7,48%	10,19%

Ukoliko se posmatraju ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope sa vrijednostima istih u prethodnim izvještajnim periodima, nisu konstatovane značajnije razlike, a što je prikazano u Grafikonu broj 6. Informacije.

Grafikon 6 . Pregled prosječnih ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore o finansijskom lizingu po kvartalima u toku 2011. i 2012. godine

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika lizinga, kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi lizing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine lizing ugovora (kasko osiguranje i sl.).

Za ugovore o finansijskom lizingu koji su odobreni u izvještajnom mjesecu, lizing društva su obavezna na mjesečnom nivou izvještavati Agenciju o ponderisanim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama, a u skladu sa propisanom metodologijom. Na taj način se ostvaruje transparentnost i uporedivost finansiranja putem lizinga.

6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prema pokazateljima poslovanja lizing društava u Federaciji BiH sa 30.09.2012. godine može se zaključiti da je poslovanje lizing društava u periodu od 01.01. do 30.9.2012. godine u Federaciji BiH sa silaznim trendom u odnosu na isti period prethodne poslovne godine.

Kod pojedinih lizing društava su još uvijek prisutne poteškoće poslovanja koje proizilaze iz naplate postojećih potraživanja koja su nastala u prethodnim periodima.

Uticaj krize na realni sektor je evidentan, a posljedice će se i u narednom periodu neminovno odražavati i na ekonomsko okruženje u kome posluju lizing društva.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor lizing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod lizing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika finansijskih usluga finansiranih putem lizinga s ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti pojedinog lizing društva i djelatnosti lizinga na nivou Federacije BiH.

Direktor Agencije i Direktor Sektora za nadzor poslovanja lizing društava u trećem kvartalu 2012. godine održali su pojedinačne sastanke sa upravama sedam lizing društava koja posluju na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. Cilj posjete je bio unapređenje i očuvanje stabilnog lizing sektora kao i adekvatan nadzor zakonitosti poslovanja lizing društava. Na sastancima su izložene informacije o aktualnostima u pojedinačnim lizing društvima, mogućim problemima koji utiču na razvoj finansiranja putem lizing djelatnosti, mogućnostima unapređenja pravnog okvira koji reguliše ovu oblast kao i o nadzoru koji provodi Agencija kao regulator. Dogovoreno je da će se problemi vezani za razvoj finansiranja putem lizing djelatnosti rješavati institucionalno, odnosno da će Agencija u okviru svojih nadležnosti podržati prijedlog izmjena i dopuna Zakona o lizingu kod Ministarstva finansija/financija Federacije BiH vezano za dozvoljenu djelatnost lizing društava.

Agencija će se u narednom periodu fokusirati na sljedeće aspekte:

- nastaviti kontinuiran nadzor lizing društava posrednim i neposrednim kontrolama,
- insistirati na kapitalnom jačanju lizing društava i internom definisanju parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- dopunjavanje podzakonske regulative za lizing sektor koja se odnosi na djelovanje i poslovanje lizing društava,
- praćenje aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unapređivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
- daljnje unapređenje informacionog sistema koji će na osnovu izvještaja lizing društava omogućiti rano upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju lizing društava,
- unapređenje strukture i kvaliteta podataka u Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova i
- unapređivati saradnju sa Udruženjem lizing društava u BiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative lizing društava kao i prijedloga izmjena zakonskih propisa.

Pored navedenog, početkom naredne godine se očekuje usvajanje Zakona o zaštiti potrošača – finansijskih usluga. Agencija će redovnim kontrolama pratiti postupanje lizing društava po navedenom zakonu.

U narednom periodu lizing društva trebaju dodatno da se fokusiraju na kontrolu dospjelih a nenaplaćenih potraživanja, odnosno najveću pažnju treba posvetiti nekvalitetnim plasmanima i poduzimanju aktivnosti na unapređenju naplate dospjelih potraživanja.

Aktivnosti lizing društava trebaju biti usmjerene na:

- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- unapređenju politika i procedura u upravljanju rizicima kojima su izložena lizing društva u svom poslovanju,
- uspostavljanje sistema internih kontrola i funkciju interne revizije kao neovisne u izvršavanju svojih zadataka,
- unapređenje informatičke podrške u cilju adekvatnih računovodstvenih evidencija i kvalitetnijeg izvještavanja,
- unapređenje u kontekstu zaštite korisnika lizing usluga,
- primjene praksi odgovornog finansiranja,
- detaljnije informisanje klijenata o proizvodima koje lizing društva nude u cilju boljeg razumijevanja i ozbiljnijeg pristupa finansiranju putem lizinga i
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke.

Broj: U.O.- 45-4/12
Sarajevo, 06.12.2012.godine

7. PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA

Na osnovu Zakona o lizingu, izdavanje dozvola za osnivanje kao i poslovanje lizing društava detaljno je uređeno podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Agencije (objavljenim u “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine”, broj: 46/09, 46/11 i 48/12), kao i uputstvima usvojenim od strane direktora Agencije.

Odluke Agencije kojima je definirano osnivanje-izdavanje dozvola za rad i poslovanje lizing društava su:

1. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga,
2. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu,
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu,
6. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja,
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva,
8. Odluka o nadzoru lizing društava,

9. Odluka o naknadama koje lizing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH,
10. Odluka o uslovima i načinu postupanja lizing društva po prigovoru korisnika lizing usluga,
11. Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu i
12. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društava.

8. PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima na dan 30.09.2012. godine

Redni broj	Naziv lizing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja FBA licence	Broj zaposlenika	Web adresa
1.	ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo	Bulevar Meše Selimovića 16, Sarajevo	Abaza Dženamir	+ 387 33 771 222	22.03.2010	18	www.asa-aleasing.ba
2.	Euroleasing d.d. Mostar	Vukovarska 1, Mostar	Renata Perić	+ 387 36 394 500	03.02.2010	6	www.euroleasing.ba
3.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Trg Solidarnosti 2a, Sarajevo	Dalida Međedović	+ 387 33 789 345	19.03.2010	12	www.nlbleasing.ba
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Danijela Ozme 3, Sarajevo	Belma Sekavić - Bandić	+ 387 33 254 354	19.01.2010	56	www.rlhb.ba
5.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7 Sarajevo	Elma Hošo	+ 387 33 565 850	11.02.2010	11	www.s-leasing.ba
6.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Džemala Bijedića 2, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 721 750	16.03.2010	28	www.unicreditleasing.ba
7.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010	32	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	163	

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava na dan 30.09.2012. godine

LIZING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% učešća
ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	51,00%
	ALEASING d.o.o. Celje	49,00%
EUROLEASING d.d. Mostar	EUROLEASING d.o.o. Zagreb	27,24%
	EUROHERC osiguranje d.d. Sarajevo	17,66%
	EUROHERC osiguranje d.d. Zagreb	13,52%
	BSO d.d. Sarajevo	8,44%
	AGRAM životno osiguranje d.d. Zagreb	6,79%
	JADRANSKO osiguranje d.d. Zagreb	6,79%
	EUROAGRAM TIS d.o.o. Zagreb	6,50%
	EURO DAUS d.d. Split	6,50%
	EURODOM d.o.o. Osijek	6,50%
	AGRAM d.d. Ljubuški	0,06%
	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna
RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH		49,00%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
S-LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	90,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	10,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT LEASING S.p.A., Milan	100,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	100,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava sa 30.09.2012. godine (u 000 KM)

Redni broj	Dani kašnjenja	Stopa rezervisanja	Iznos potraživanja	Više obračunate izdvojene rezerve	Ukupna rezervisanja
1	0-60	0,05%	96.125	3.924	3.972
2	60-90	5%	26.732	0	1.337
3	90-180	10%	444	0	44
4	180-270	30%	1.510	0	453
5	270-360	50%	0	0	0
6	preko 360	100%	0	0	0
UKUPNO			124.811	3.924	5.806

Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing društava sa 30.09.2012. godine (u 000 KM)

Dana kašnjenja	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (pokretne stvari)	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pokretne stvari	Iznos potraživanja za nepokretne stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokretne stvari	Rezerve		Više obračunate i izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
							Za pokretne stvari	Za nepokretne stvari		
0-60	0,50%	0,50%	324.926	49.524	54.944	5.756	275	29	356	660
60-90	10%	10%	14.199	3.338	4.655	316	466	32	20	517
90-180	50%	50%	12.103	11.576	2.729	1.193	1.365	597	132	2.093
preko 180	100%	75%	35.777	20.144	20.916	3.608	20.916	2.706	293	23.915
preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO			387.005	84.582	83.244	10.873	23.021	3.363	801	27.185

Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja (000 KM)

Red. broj	OPIS	31.12.2011		30.9.2012		% rasta
		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	30.09.2012/31.12.2011
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	29.837	3,92%	15.677	2,22%	-47,46%
2.	Plasmani bankama	98	0,01%	0	0,00%	-100,00%
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto	500.626	65,72%	444.402	62,81%	-11,23%
3a)	potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	612.257	80,38%	552.901	78,15%	-9,69%
3b)	rezerve za gubitke	21.898	2,87%	27.185	3,84%	24,14%
3c)	odgođeni prihodi po osnovu kamata	89.572	11,76%	80.733	11,41%	-9,87%
3d)	odgođeni prihodi po osnovu naknada	161	0,02%	581	0,08%	260,87%
4.	Potraživanja od subsidijarnih lica	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	69.938	9,18%	76.456	10,81%	9,32%
5a)	materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	42.797	5,62%	53.881	7,62%	25,90%
5b)	materijalna i nematerijalna imovina -operativnog lizinga	52.039	6,83%	48.545	6,86%	-6,71%
5c)	ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	7.192	0,94%	8.908	1,26%	23,86%
5d)	ispravka vrijednosti-operativni lizing	17.706	2,32%	17.062	2,41%	-3,64%
6.	Dugoročne investicije	572	0,08%	52	0,01%	-90,91%
7.	Ostala aktiva	160.648	21,09%	170.901	24,15%	6,38%
7a)	Zajmovi, neto	115.285	15,13%	119.005	16,82%	3,23%
7a1)	zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	123.994	16,28%	124.811	17,64%	0,66%
7a2)	rezerve za zajmove	8.709	1,14%	5.806	0,82%	-33,33%
7b)	ostala aktiva	45.363	5,96%	51.896	7,34%	14,40%
	UKUPNA AKTIVA	761.719	100,00%	707.488	100,00%	-7,12%
	PASIVA					
9.	Obaveze po uzetim kreditima, neto	686.666	90,15%	652.064	92,17%	-5,04%
9a)	obaveze po kratkoročnim kreditima	52.405	6,88%	46.053	6,51%	-12,12%
9b)	obaveze po dugoročnim kreditima	635.386	83,41%	606.981	85,79%	-4,47%
9c)	unaprijed plaćeni troškovi i naknada	1.125	0,15%	970	0,14%	-13,78%
10.	Ostale obaveze	22.032	2,89%	23.493	3,32%	6,63%
	UKUPNO OBAVEZE	708.698	93,04%	675.557	95,49%	-4,68%
11.	Osnovni kapital	58.939	7,74%	60.288	8,52%	2,29%
12.	Rezerve	5.528	0,73%	5.621	0,79%	1,68%
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-11.446	-1,50%	-33.978	-4,80%	196,85%
	UKUPNO KAPITAL	53.021	6,96%	31.931	4,51%	-39,78%
	UKUPNO PASIVA	761.719	100,00%	707.488	100,00%	-7,12%
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	26.453	3,47%	33.922	4,79%	28,23%
	Novi otpis (+)	38.391	5,04%	20.232	2,86%	-47,30%
	Naplata (-)	30.559	4,01%	1.948	0,28%	-93,63%
	Trajni otpis (-)	363	0,05%	0	0,00%	-100,00%
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	33.922	4,45%	52.206	7,38%	53,90%

Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	30.9.2011		30.9.2012		% rasta 30.09.2012/ 30.09.2011
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	36.702	53,87%	34.889	48,32%	-4,94%
1a)	kamate po finansijskom lizingu	28.256	41,47%	25.927	35,91%	-8,24%
1b)	ostali prihodi od kamata	8.446	12,40%	8.962	13,41%	6,11%
2.	Rashodi po kamatama	19.310	28,34%	19.249	26,66%	-0,32%
3.	Neto prihodi od kamata	17.392	25,53%	15.640	21,66%	-10,07%
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	31.431	46,13%	37.313	51,68%	18,71%
5.	Operativni rashodi	28.992	42,55%	36.063	49,95%	24,39%
5a)	troškovi plaća i doprinosa	6.159	9,04%	6.122	8,48%	-0,60%
5b)	troškovi poslovnog prostora	10.315	15,14%	10.631	14,72%	3,06%
5c)	ostali operativni troškovi	12.518	18,37%	19.310	26,74%	54,26%
6.	Troškovi rezervi za gubitke	19.091	28,02%	37.957	52,57%	98,82%
6a)	troškovi rezervi za gubitke finansijski lizing	15.911	23,35%	22.345	30,95%	40,44%
6b)	troškovi rezervi za gubitke zajam	3.180	4,67%	15.612	21,62%	390,94%
7.	Dobit prije poreza	740	1,09%	-21.067	-29,18%	-2.947%
8.	Porez na dobit	220	0,32%	170	0,24%	-22,73%
9.	Neto dobit	520	0,76%	-21.237	-29,41%	-4.184%

Prilog 7. Rangiranje bilansne sume

31.12.2011					30.9.2012					Indeks bilansne sume
Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 2011.	Kumul. učešće	Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 30.09.2012.	Kumul. učešće	
1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	238.575	31,32%	31,32%	1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	211.647	29,92%	29,92%	89
2.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	185.956	24,41%	55,73%	2.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	180.984	25,58%	55,50%	97
3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	108.874	14,29%	70,03%	3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	113.565	16,05%	71,55%	104
4.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	83.515	10,96%	80,99%	4.	Asa Aleasing d.o.o. Sarajevo	61.817	8,74%	80,29%	89
5.	Asa Aleasing d.o.o. Sarajevo	69.663	9,15%	90,14%	5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	58.550	8,28%	88,56%	70
6.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	47.810	6,28%	96,41%	6.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	54.640	7,72%	96,28%	114
7.	Euroleasing d.d. Mostar	27.326	3,59%	100,00%	7.	Euroleasing d.d. Mostar	26.285	3,72%	100,00%	96
UKUPNO		761.719	100%		UKUPNO		707.488	100%		93